

To 29.1.2026 Carelia-sali

PUHALLETTU 60 MINUUTISSA

Petri Komulainen,
kapellimestari

Joensuun kaupunginorkesterin
puhaltajia

JOENSUUN KAUPUNGINORKESTERI

www.joensuunkaupunginorkesteri.fi

Ohjelma

Felix Mendelssohn:

Notturmo puhaltimille, 10 min

Carl Orff:

Carmina Burana, viisi osaa kymmenelle puhaltimelle sov. Friedrich K. Wanek, 15 min

Fortuna plango vulnera

In trutina

Tanz

Amor volat undique

In taberna

Väliaika, 20 min

Andrea Tarrodi:

Serenade in Seven Colours, 10 min

Maurice Ravel:

Hanhiego-sarja, arr. M. van den Berg, 18 min

Esiintyjät

Petri Komulainen, kapellimestari

Petri Komulainen on kapellimestari, käyrätorvisti ja pedagogi. Hänet tunnetaan laaja-alaisena, monipuolisena ja innovatiivisena muusikkona, joka on kotonaan niin sinfoniarepertuaarin, oopperan kuin kamarimusiikin parissa sekä kapellimestarina että instrumentalistina. Aikamme musiikki ja orgaaninen yhteistyö säveltäjien kanssa on hänelle erityisen läheistä, ja sen tuloksena on syntynyt useita merkittäviä teoskokonaisuuksia, kuten Harri Ahmaksen Käärmesormus-ooppera, Paavo Heinisen Aiolos-konsertto sekä useat kantaesitykset Zagros Ensemblen taiteellisen johtajuuden aikana.

Komulainen on levyttänyt kapellimestarina ja instrumentalistina useille levymerkeille, kuten BIS, Alba, Toccata Classics, Pilfink ja IFO. Hän vierailee johtamassa säännöllisesti useita orkestereita niin Suomessa kuin ulkomailla. Pitkä yhteistyö säveltäjien ja nykymusiikin ammattilaisten kanssa juontaa juurensa Zagros Ensembleen, jonka taiteellisena johtajana hän on toiminut vuodesta 2013 lähtien. Ensemble on yksi maamme vanhimmista ja vakiintuneista uuden musiikin kokoonpanoista, joka säännöllisesti vierailee festivaaleilla ja esiintyy Yleisradiossa. Komulainen on ollut Taideyliopiston Sibelius-Akatemian puhallinorkesterinjohtajan lehtori vuodesta 2016 ja Sinfonia Lahdessa hän on soittanut käyrätorven varaäänentohtajana vuosina 2001-23.

Komulainen valmistui Sibelius-Akatemiasta erinomaisin arvosanoin musiikin maisteriksi sekä esittävän säveltaiteen että orkesterinjohtajan koulutusohjelmista 2008. Hän sai kolmannen palkinnon kansainvälisessä Jorma Panula -kapellimestarikilpailussa 2006.

Felix Mendelssohn: Notturmo puhallinyhtyeelle

Felix Mendelssohn (1809-1847) vieraili isänsä kanssa vuonna 1824 Bad Doberanin kylpyläkaupungissa Pohjois-Saksassa Itämeren rannalla. Siellä viisitoistavuotias säveltäjä lienee kirjoittanut puhaltimille Notturnon, johon hän palasi vuonna 1838 ja laajensi sen Alkusoitoksi op. 24 puhaltimille. Varhainen versio jäi julkaisematta Mendelssohnin elinaikana, mutta myöhemmin sekin on päässyt oikeuksiinsa.

Alkusoittoon op. 24 Notturmo aihe päättyi teoksen hitaaksi johdannoksi, jonka sulava puhallinten käsittely kertoo Mozartin vaikutuksesta. Opettajansa Carl Zelterin johdolla nuori Mendelssohn oli käynyt huolella läpi vanhojen mestarien teoksia, kuten käy ilmi Zelterin 15-vuotissyntymäpäiväonnitelusta: "Mozartin, Haydnin ja vanhan Bach-isän nimeen sinut voi nimetä itsenäiseksi muusikoiden veljeskunnan jäseneksi."

Notturnossa Mendelssohn käyttää yhdentoista puhaltimen yhtyettä, joka vastasi Bad-Doberanissa toimineen Mecklenburg-Schwerinin suurherttuan hoviorkesteria parilla lisäyksellä. Andante-tempoinen kappale ei ole säilynyt aivan alkuperäisessä muodossaan, sillä Mendelssohn hukkasi ensimmäisen versionsa ja tallensi teoksen uudelleen vuonna 1826. Teos edusti varhaisessa muodossaan klassista serenadityyliä.

Carl Orff: Viisi osaa Carmina Buranasta puhaltimille, sov. Friedrich Wanek

Carl Orff (1895-1982) löysi Münchenin hovikirjaston Johann Andreas Schmellerin julkaiseman kokoelman keskiaikaisia lauluja 1000-1200-luvulta antikvaarisesta kirjakaupasta Würzburgista huhtikuussa 1934. Orff valikoi kokoelmasta joukon tekstejä ja sävelsi niihin uuden musiikin saman tien: "Koko teos oli esityskunnossa muutamassa viikossa niin, että kesäkuussa saatoin mennä tapaamaan kustantajaani."

Orffin Carmina Burana, eli "Maallisia lauluja solisteille ja kuorolle, soittimien ja maagisen kuvaelman säestyksellä", sai ensi-iltansa Frankfurtissa kesäkuussa 1937 ajankohtana. Säveltäjä ja pedagogi Friedrich K. Wanek (1929-1991) sovitti Orffin teoksesta – joka siis on itsessään kokoelma sovituksia – viisi osaa kymmenelle puhallinsoittajalle. Puhalltimien kevyt ja rytmisesti ketterä luonne vie musiikkia jopa lähemmäs keskiaikaisia juuriaan.

Wanekin sovitukset on poimittu eri puolilta Carmina buranaa, eivätkä seuraa Orffin teoksen esitysjärjestystä. Särkylääkemainokset ovat tehneet unohtumattomaksi teoksen avauskuoron O Fortuna, joka on ylistyslaulu oikukkaalle onnettarelle. Fortune plango vulnera on seuraava numero, huonon onnen haavoittaman laulu, joka silti kannustaa ottamaan riskin ja nauttimaan elämästä aina kun voi. Sävy on silti huolestunut ja epävarma, vaikka musiikki itsessään hyökyi rytmistä bravuuria.

In trutina on sopraanosoolo teoksen kolmannelta osalta, Rakkauden puutarhasta (Cours d'amours). Kauniisti tuudittavassa sävelmässä nainen suostuu näennäisesti epäröiden "suloisen ikeen alle", rakkauden iloihin. Orffin teoksen ensimmäiseen osaan kuuluva Kohtaus niityllä (Uf dem Anger) käynnistyy reippaalla, tahtilajia hupaisasti kääntävällä tanssilla, jonka triossa on alkuperäisversiossa huilusoolo,

Rakkauden puutarhassa on erotiikka etusijalla ja kohtaus alkaa Carmina buranassa sopraanon ja lapsikuoron Amor volat undique, joka vie kuulijan makuukamarin pumpuliseen pehmeeseen ja siellä täyttymättömissä tunteissaan riutuvan naisen haaveisiin. Kaikkein maanläheisimmillään Orffin Carmina burana on toisen osan viininhuuruudessa kapakkakohtauksessaan In Taberna. In taberna quando sumuksessa innostunut mieskuoro haluaa hukuttaa koko maailman virtaavaan viiniin.

Andrea Tarrodi: Serenade in Seven Colours

Tukholmassa syntynyt ja Kuninkaallisessa musiikkikorkeakoulussa sävellystä opiskellut Andrea Tarrodi (s. 1981) kuuluu Ruotsin nuorimpiin menestyssäveltäjiin. Hän on myös hyvä esimerkki pohjoismaissa kasvavasta ja kukoistavasta naissäveltäjien joukosta.

Tarrodin opettajia ovat olleet mm. Jan Sandström, Pär Lindgren, Fabio Cifariello-Ciardi, Jesper Nordin ja Marie Samuelsson. Loppututkinnon Tarrodi on suorittanut vuonna 2009 ja konserttikaudella 2011-12 hän toimi Ruotsin radion (P2) sekä keväällä 2012 Tukholman Berwald-salin nimikkosäveltäjänä.

Serenade on Seven Colours (Seitsemän värin serenadi) puhaltimille ja lyömäsoittimille on sävelletty vuonna 2013 Västerås Sinfonietalle. Tarrodi luottaa yksinkertaisiin ja selkeisiin ratkaisuihin, jotka tässä tapauksessa nojaavat orkesteripuhaltimien väreihin – otsikossa niitä on seitsemän, kuten sanotaan toisinaan sateenkaarista (perusvärien lisäksi oranssi ja indigo). Kannattaa panna merkillä, kuinka trillit ja lyömäsoittimet muuttavat puhallinensemblen sointia. Säveltäjä esittelee teostaan näin:

"Voidaan sanoa, että Serenade in Seven Colours sai alkunsa kahdesta inspiraationlähteestä. Toinen oli Mozartin serenadi nro 10 13:lle puhaltimelle ja erityisesti sen Adagio. Yksinkertaisen pulssin ylle kaartuvat pitkät laulavat melodialinjat kuvastivat ilmaisu, jonka halusin vangita musiikkiini. Toinen innoituksen lähde oli Miles Davisin ja Gil Evansin levy Quiet Night, jota kuuntelin ahkerasti talvella ja keväällä 2013.

Näistä aika erilaisista lähtökohdista aloin säveltää. Kappale alkoi vähitellen muotoutua ja musiikki sai oman elämän, karkasi tielleen ja muuttui joksikin muuksi, vaikka jälkiä herätteistä voi vielä kuulla. Omasta mielestäni teoksessa vaihtuvat monet värit. Se alkaa tumman sinisenä ja violetina, jotka asteittain muuntuvat lähes valkoiseksi valoksi. Ksylofoni tuo mukanaan kirkkaanpunaisen, joka muun yhtyeen avulla miltei räjähtää väri-ilotulitukseksi; ja päätteeksi musiikki häipyä kulanvalkeaan utuiseen kimallukseen."

Maurice Ravel: Hanhiemo-sarja, puhaltimille sovittanut Marnix van den Berg

Maurice Ravel (1875-1937) sävelsi Hanhiemon (Ma Mere l'Oye) ensimmäkseen Charles Perraultin vanhojen satujen pohjalta pianistiduolle sarjaksi vuonna 1908, sovitti sen orkesterille vuonna 1910 ja laajensi viisiosaisen orkesterisarjan vuonna 1911 11-osaiseksi orkesteribaletiksi. Nykyisin suosittu orkesterisarja on siis säveltäjän oma sovitus kahdelle pianolle sävelletystä teoksesta ja raottaa tavallaan ovea toisenlaisillekin sovituksille – kunhan muistaa, että Ravel on yksi musiikin historian taitavimpia sovittajia. Marnix van den Berg on sovittanut herkän satusarjan puhaltimille.

Hanhiemossaan Ravel on pyrkinyt yksinkertaisuuteen, jolla satuja kerrotaan lapsille ja alkuperäinen pianooversio oli tarkoitettukin lapsipianisteille. Prinsessa Ruususen pavane (Pavane de la Belle au bois dormant) huokuu lempeää melankoliaa, varoen herättämästä nukkuvaa kaunotarta.

Kaunottaren ja hirviön kohtaamisessa viehkeän klarinettivalssin seuraan tunkee jostain kivenkolosta mönkivä kontrafagotti. Epäsuhtainen paritanssi johtaa lopulta toivottuun tulokseen: kiihkeän crescendon päättävä glissando saa kaunottaren laulamaan hirviön sävelmää – suudelma muuttaa hirviön prinssiksi.

Peukaloinen (Petit Poucet) yrittää varmistaa kotiin pääsynsä kylvämällä leivänmuruja polulleen. Empivät tahdinvaihdokset ja tunnusteleva melodia kertovat yksinäisen kulkijan epävarmuudesta, mieltä koettelevat monenlaiset pelonväristykset, kun ilkeinä sirkuttavat linnut käyvät nokkimassa muruset parempiin suihin.

Juhlallinen ja arvoituksellinen pentatoniikka valmistelee itämaista seremoniaa, jossa Laideronette, pagodien prinsessa, menee hoviväkinsä saattamana kylpyyn. Kaukainen itä toimi Ravelin musiikissa lapsuuden ja unien tavoin mahdollisuuksien maailmana, johon aikuistodellisuuden ristiriidat eivät ulota kynsiään.

Päätösosassa (Jardin féérique) prinssin suudelma puolestaan herättää Prinsessa Ruususen taikapuutarhaan, unesta unelmaan. 'Apoteosin' pääosassa on nostalgisesti väritty sointi, jolla Ravel haluaa herättää henkiin niin omansa kuin kaikkien muidenkin lapsuuden.

Antti Häyrynen

>KULTTUURIKIMARA

Pianon titaanit

To 5.2. klo 18 | Carelia-sali

Kynttiläkonsertti

Ke 11.2. klo 18 | Carelia-sali

Uudenvuodenjuna

To 19.2. klo 18 | Carelia-sali

Planeetat

To 26.2. klo 18 | Carelia-sali

J•ENSUU

>KULTTUURI- >KIMARA 2026

Lisätiedot: >> joensuu.fi/kulttuurikimara

KONTRABASSO

Joel Madetoja | äänenjohtaja
Kari Räsänen | varaäänenjohtaja

LYÖMÄSOITTIMET

Hannu Porkka | äänenjohtaja

HUILU

Alexander Viazovtsev | äänenjohtaja
Senja Peltokangas | varaäänenjohtaja

OBOE

Jonna Staas | äänenjohtaja
Inoko Isobe | varaäänenjohtaja

KLARINETTI

Petri Vallius | äänenjohtaja
Elina Pyykönen | varaäänenjohtaja

FAGOTTI

Lauri Mykrä | äänenjohtaja
Boğaç İpeklioğulları | varaäänenjohtaja

KÄYRÄTORVI

Jussi Järvenpää | äänenjohtaja
Hannu Korkalainen | varaäänenjohtaja

TRUMPETTI

Kyösti Varis | äänenjohtaja
Ville Karjalainen | varaäänenjohtaja

TUUBA

Ari Varpula | äänenjohtaja

